

Asunto- ja ympäristöjaosto
Stiina Hyrri

Asunto- ja ympäristöjaosto, lausuntopyyntö 26.10.2022, HE 154/2022

HELCOM-hot spot tiekartta ja vaikuttavuusinvestointirahastot

HELCOM hot spot, rahoitus- ja tukijärjestelmät sekä neuvonta

Saaristomeren valuma-alue on Suomen ainoa niin sanottu hotspot -alue eli se lukeutuu Itämeren suojelukomissiossa (HELCOM) tunnistettuihin koko Itämeren pahimpiin ravinnekuormituksen lähdealueisiin. Hallituksen Saaristomeriohjelmaan kuuluvan maatalouden vesiensuojelun tiekartan eli ns. HELCOM hotspot -tiekartan pullonkaula-analyysissä on tullut esille tarve vesiensuojelun rahoitusmahdollisuuksien ja tukijärjestelmien nykyistä parempaan esille tuontiin ja neuvontaan viljelijöille. Resursointi on välttämätöntä, jotta HELCOM hotspot -tiekartan toimet siirtyvät nopeasti toteutukseen maataloilla ja säilytämme mahdollisuuden pysyä lainsäädännössä vesien- ja merenhoidolle asetetuissa tavoitteissa.

Tavoitteena on kehittää viestintää kohennetummaksi ja samalla rahoitus- ja tukijärjestelmien käyttöä tukevammaksi sekä antaa hanketoimijoille ja tuen hakijoille asiantuntija-apua sekä koordinoita ja aktivoida toimintaa. Tavoitteena on myös kehittää uusia toimintatapoja ja toimintaa.

Tarkoitus on mm tunnistaa Saaristomeren valuma-alueelta tiekartan toimien kohdentamisen kannalta vaikuttavimmat alueet. Tiedon pohjalta laaditaan tuotantotyypeittäin tukipolkuja, joita sovelletaan tilakohtaisten toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Tukipolkujen mukaisen viestinnän ja neuvonnan lisäksi järjestetään alueen toimijoiden kanssa pellonpiennartilaisuuksia ja tapaamisia maatalousyrittäjien kanssa. Toimet vauhdittavat merkittävästi Saaristomeren tilan parantamiseen suunniteltujen toimenpiteiden toteutusta. Resurssitarve on 150 000 euroa.

Vaikuttavuusinvestoinnit

Julkisen talouden kasvava kestävyysvaje tekee ympäristöhaasteiden ratkaisemisesta julkisella rahalla yhä haastavampaa. Vaikuttavuusperusteisten rahoitusmallien avulla on mahdollista parantaa julkisen rahoituksen kustannustehokkuutta ja kykyä ratkaista monimutkaisia ympäristöhaasteita. Rahoitusmallissa julkinen sektori määrittelee tavoitteen, jonka vaatimat toimenpiteet rahoitetaan yksityisellä sijoituspääomalla. Kun tavoite on todennetusti saavutettu, julkinen sektori maksaa tulospalkkion, joka tuottaa sijoittajalle kohtuullisen tuoton. Parhaimmillaan saadaan aikaan toivottu, yhteiskunnallinen

25.10.2022

muutos, valtio säästää verorahoja ja sijoittaja saa kohtuullisen tuoton kantamalleen riskille. Rahoitusmallit luovat myös yrityksille tai toimijoille enemmän vapautta ratkaisujen kehittämiseen ja palkitsevat vaikutusten saavuttamisesta.

Suomessa on jo sovellettu vaikuttavuusperusteista rahoitusta sosiaali- ja terveydenhuollon monimutkaisten haasteiden ratkaisussa, mutta ympäristöhaasteisiin niitä ei ole vielä sovellettu. Vesiensuojelu ja erityisesti Saaristomeren ravinnekuormituksen vähentäminen on kompleksinen ongelma, jonka ratkaisemiseen vaikuttavuusperusteiset rahoitusmallit voisivat tuoda uusia kustannustehokkaita ratkaisuja.

Varsinais-Suomen liiton rahoittama Saaristomeren vaikuttavuusinvestointihanke tuottaa vuoden loppuun mennessä tietoa uusien rahoitusmallien soveltamisesta vesiensuojelussa muualla maailmalla, tunnistaa potentiaalisia soveltamiskohteita Suomessa sekä Saaristomeren alueella. Työ keskittyy uusien ratkaisujen löytämiseen etenkin maatalouden vesiensuojelusta, mikä osaltaan mahdollistaisi myös huoltovarmuuden parantamisen ja voisi edistää kiertotalouslannoitteiden käyttöönottoa.

Vaikuttavuusperusteisten rahoitusmallien käyttöönotto ympäristöhaasteiden ratkaisemiseksi edellyttää vaikuttavuusrahoitusverkoston kokoamisen eri alojen asiantuntijoista tunnistettujen potentiaalisimpien rahoituskohteiden konseptoinnin konkreettisiksi toimiksi. Tavoitteena on, että vuonna 2023 valmisteltaisiin ensimmäiset vaikuttavuusperusteisia rahoitusmalleja hyödyntävät toimet Saaristomeren ekologisen tilan parantamiseksi. Jatkotyössä voisi tarkastella myös rahoitusmallien soveltamista hiilensidontaan ja luonnonmonimuotoisuuteen sekä laajemmin vihreän siirtymän vauhdittamiseksi. Resurssitarve on 200 000 euroa.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksella on valmius toimia vetäjänä kummassakin hankkeessa.

Johtaja

Olli Madekivi

Yksikön päällikkö

Mirja Koskinen

Liitteet

Kirjoita tähän

Jakelu

Asunto- ja ympäristöjaosto Stiina Hyrri

Tiedoksi

Kirjoita tähän

Tämä asiakirja KEHA/13930/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/13930/2022 har godkänts elektroniskt

Madekivi Olli 25.10.2022 14:43

Koskinen Mirja 25.10.2022 14:42